

Uzasadnienie

Projekt planu ochrony rezerwatu został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem art. 20 ust. 1, 2 i 3 tej ustawy. Zakres zrealizowanych prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można wykonywać polowania oraz miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 i 16 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można prowadzić działalność wytwórczą, handlową i rolniczą o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 11 i art. 20 ust. 3 pkt 6 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wyznacza się miejsc połowu ryb i innych organizmów wodnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody. Cały obszar rezerwatu obejmuje się ochroną czynną. Z uwagi na znaczne zniekształcenie drzewostanów oraz niezbyt korzystną strukturę przestrzenną, nie należy wyznaczać obszarów ochrony ścisłej.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnianych dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnianych dla amatorskiego połowu ryb i rybactwa, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

Status prawny rezerwatu został określony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 lutego 2015 r. w sprawie uznania rezerwatu przyrody Turzyniec (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 1296). Funkcjonuje on w obrocie prawnym, jako forma ochrony przyrody, w celu zachowania kompleksu lasów bagiennych i wilgotnych oraz śródleśnych turzycowisk. Pod względem administracyjnym rezerwat położony jest w powiecie węgrowski, gminie Stoczek.

Najistotniejszym zagrożeniem dla rezerwatu jest zaburzenie reżimu wodnego siecią rowów melioracyjnych usytuowanych przy zachodniej i wschodniej granicy rezerwatu. Najbardziej wrażliwymi na te zmiany płatami roślinności mogą okazać się niewielki fragment boru bagiennego,

w którym już obecnie zanotowano pojawianie się trzęślicy modrej – gatunku wskazującego na przesuszenie oraz sąsiadujące z nim torfowisko przejściowe. Niewielki stopień przesuszenia odnotowano też w borach wilgotnych i olsach. Łatwym do wykonania i nie pochłaniającym większych kosztów sposobem ograniczania tego zagrożenia, jest przyblokowanie odpływu wód gruntowych rowami melioracyjnymi. Takie działanie może polegać na umieszczeniu w rowach miejscowego materiału w postaci kłód, gałęzi, darni itp., co przyspieszy proces samoistnego zatykania się rowów. Kolejnym działaniem, powiązaniem z poprzednim, jest zaniechanie konserwacji rowów oraz utrzymywanie populacji bobra w rezerwacie, który w naturalny sposób zwiększa retencje wody. Mającym mniejszy wpływ na rezerwat, jednak niepozostającym bez znaczenia, jest pinetyzacja siedlisk lasów liściastych. Występujące w rezerwacie sosna i świerk, poprzez zakwaszenie, a w przypadku świerka również ciągle zacienienie, wpływają na skład gatunkowy runa żyznych lasów liściastych. Wydaje się jednak, że siedliska rezerwatu mają na tyle duży potencjał samoregulacyjny, że przynajmniej tymczasowo nie zachodzi potrzeba podejmowania działań ochronnych w tym zakresie, bowiem część świerków obumiera samoistnie i z czasem dojrzewające drzewostany osiągną pożądany skład gatunkowy.

Rezerwat znajduje się w obrębie Wysoczyzny Siedleckiej, która rozpościera się na południe od Podlaskiego Przełomu Bugu i obejmuje krajobraz moren czołowych zlodowacenia Warty oraz jego faz recesyjnych (Kondracki 2002). Dzięki takiemu położeniu rzeźba terenu rezerwatu oraz terenów go otaczających jest bardzo urozmaicona. Większość siedlisk w rezerwacie to siedliska hydrogeniczne, zależne od przepływających lub stagnujących wód powierzchniowych - olsy, łągi, szuwały.

Przeważającym typem ekosystemów są ekosystemy leśne, stanowiące ponad 95% powierzchni rezerwatu. Zaliczają się do nich różne zbiorowiska roślinne, od najwyższej położonych borów mieszanych, przez bory wilgotne i bagienne, grądy, różne rodzaje łągów aż po trwale zalewane olsy. Pozostałą część, niecałe 3,5 %, w większości stanowią ekosystemy łąkowo-szuwarowe. To różnej wielkości enklawy śródleśne, pokryte mozaiką szuwarów, przede wszystkim szuwarów wielkoturzycowych. Załedwie ułamek powierzchni rezerwatu, tj. 0,6% stanowią ekosystemy torfowiskowe. Roślinność rezerwatu stanowi mozaikę różnych siedlisk borowych i lasów liściastych oraz szuwarów i torfowisk. Dużym zróżnicowaniem odznaczają się siedliska leśne, pokrywające większość powierzchni rezerwatu. Stwierdzono tu trzy postaci borów: bory mieszane, bory wilgotne i bory bagienne oraz pięć postaci lasów liściastych: łągów, olsów i grądów. Siedliska nieleśne to w ogromnej większości szuwały wielkoturzycowe, rozrzucone w postaci mniejszych i większych enklaw w obrębie siedlisk leśnych. Większość zbiorowisk roślinnych stanowią siedliska hydrogeniczne, związane z wypływem wód podziemnych. Zajmują one całą północną, centralną oraz południowo-wschodnią część rezerwatu.

Dla uniknięcia dalszej degradacji siedlisk hydrogenicznych – łągów, olsów, turzycowisk, borów bagiennych i torfowisk, które są głównym celem ochrony rezerwatu, należy powstrzymać odpływ wody sztucznymi rowami melioracyjnymi. Odwodnienie, oprócz zmian w siedliskach, wpływa również na przekształcanie gleb (murszenie torfu), co dodatkowo w nieodwracalny sposób przekształca szatę roślinną i charakter siedlisk rezerwatu. Plan ochrony przewiduje realizację działań ochronnych w tym zakresie, poprzez zatamowania całej długości rowów w sposób ograniczający nadmierny odpływ wody z rezerwatu. Do tamowania zaleca się wykorzystanie naturalnego, lokalnego materiału (kłody, gałęzie, darni, materiał ziemny) występującego w okolicach rezerwatu. W rezerwacie stwierdzono występowanie obcego gatunku inwazyjnego, jakim jest nawłoc późna. Ze względu na niewielką ilość tego gatunku, możliwe jest zastosowanie metody ręcznego jego usuwania. Inwazyjne gatunki nawłoci są jednymi z trudniejszych do zwalczania gatunków. Do tej pory nie istnieje szybka i skuteczna metoda ich eliminacji. Działania są zazwyczaj kosztowne i długotrwałe. Najlepsze efekty daje systematyczne zwalczanie aż do całkowitego wyeliminowania gatunku. W rezerwacie gatunki inwazyjne są póki co mało liczne, dlatego tak ważne jest podjęcie natychmiastowych działań. Zwlekanie z rozpoczęciem prac może skutkować rozwinieniem się rozległych płatów nawłoci w ciągu załedwie kilku lat, których

zlikwidowanie będzie nieporównywalnie trudniejsze i droższe niż wyeliminowanie obecnie istniejących ognisk zapalnych.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z późn. zm.), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie:

1) podał do publicznej wiadomości informacji o przystąpieniu do sporządzania projektu planu ochrony poprzez:

- a) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Gminy Stoczek,
- c) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety,
- d) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Nadleśnictwa Łochów;

2) wyłożył dokumentację przygotowaną na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony i projekt planu ochrony w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. O wyłożeniu dokumentacji i projektu Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie poinformował poprzez:

- a) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Gminy Stoczek,
- c) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety,
- d) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Nadleśnictwa Łochów.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa wnioski i uwagi do wyłożonego projektu planu wniósł Nadleśniczy Nadleśnictwa Łochów.

„Nadleśnictwo Łochów informuje, że nastąpiła nieścisłość w numeracji wydziełów leśnych. Jest to efektem zmian naniesionych w trakcie sporządzania aktualnie obowiązującego Planu Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Łochów na lata 2015-2024. W związku z powyższym w załączniku nr 1 do Rozporządzenia należy zmienić lokalizację stwierdzonego występowania nawłoci późnej. Po weryfikacji na gruncie Nadleśnictwo Łochów stwierdza występowanie tego gatunku w północnej części wydziału 73k (łanowo) oraz w południowej części wydziału 73k (pojedynczo).”

Poprawiono dokumentację zgodnie z wniesioną uwagą.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska opiniując przedmiotowy projekt planu ochrony, w stanowisku wyrażonym w dniu 2 października 2019 r., nie wniosła do niego uwag.

Projekt planu ochrony został, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, przesłany Radzie Gminy Stoczek, celem zaopiniowania. Rada Gminy uchwałą Nr X/83/2019 z dnia 14.10.2019 r. pozytywnie zaopiniowała projekt zarządzenia.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia, jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 150 000 zł w przeciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony. Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę o finansach publicznych;
- 2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja przedmiotowego zarządzenia nie jest objęta prawem UE. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.